

تجزیه و تحلیل خدمات مدیریت طرح در پروژه‌های اجرا شده در ایران

عبید آرش^۱*

۱- دانشجوی کارشناسی عمران گرایش مهندسی اجرایی، دانشکده فنی ملامدرا واحد رامسر، ایران، contact.obeidarash@gmail.com

چکیده

ایران یکی از کشورهای پروژه خیز است که دولت آن با تکیه بر صنعت نفت و گاز از بزرگترین سرمایه گذاران کشور می باشد که می تواند پروژه های بزرگ و ملی را تحت حمایت مالی خود قرار دهد. ولی متأسفانه این سرمایه گذار بزرگ افراد متخصص و مجرب را برای مدیریت پروژه ها در سیستم خود ندارد و استخدام این افراد نیز هزینه ی سربار زیادی را به کارفرما تحمیل می کند. مدیریت طرح به عنوان عامل چهارم به سه عامل دیگر (کارفرما، پیمانکار و مشاور) اضافه می شود و سعی در بهبود بخشیدن رابطه ارکان مختلف طرح با یکدیگر دارد تا بتواند در زمان و هزینه صرفه جویی کند و کیفیت ساخت را نیز همزمان بالا ببرد. با اینکه نزدیک به بیست سال است پروژه های داخل ایران از مدیریت طرح یاری می گیرند اما با اینحال هنوز هم شاهد مشکلات و ضعف های زیادی در استفاده از این عامل در پروژه ها هستیم. این پژوهش با تحلیل دو پروژه ی مختلف در داخل ایران که در بازه های زمانی متفاوت از یکدیگر اجرا شده اند و همچنین بررسی نظرسنجی ها، مصاحبه های انجام شده با ارکان مختلف پروژه ها و مقاله های منتشر شده سعی دارد که خدمات انجام شده توسط مدیریت طرح، نقاط ضعف و قوت، نکات اجرایی و سیر تکامل این عامل را در پروژه های کشور شناسایی کند و در نهایت از طریق یافته ها و نتایج بدست آمده راهکارهایی را برای بهبود عملکرد این عامل در کشور پیشنهاد نماید. از طریق بررسی های انجام شده می توان دلایل عمده ی عدم موفقیت مدیریت طرح در کشور را عواملی همچون عدم آگاهی طرفین از خدمات مدیریت طرح، عدم اطمینان کارفرما به مدیر طرح، وجود نداشتن بسترهای لازم برای اجرای این سیستم در سازمان ها و عدم وجود مجری طرح با سابقه و پتانسیل کافی شناسایی کرد.

واژه های کلیدی: مدیریت طرح، پیمانکار مدیریت، چهار عاملی، MC, Management Contractor

۱- مقدمه

امروزه در کشورهای پروژه خیز مانند ایران به دلایلی همچون تنوع تخصص های مورد نیاز، عدم تناسب طراحی، حجم زیاد فعالیت ها و از همه مهم تر تعداد زیاد افراد درگیر در طرح، مجریان را برای اجرای مناسب طرح ها با مشکلات زیادی روبرو کرده است که از مهم ترین آنها می توان به تکمیل پروژه ها در زمان و بودجه ی تعیین شده اشاره کرد. [۱] در بیشتر کشورها بزرگترین کارفرماها خود دولت ها هستند که می توانند بر روی پروژه های ملی و خیلی بزرگ سرمایه گذاری کنند در ایران نیز دولت با تکیه بر صنعت عظیم نفت و گاز به بزرگترین سرمایه گذار کشور تبدیل شده است که تمام پروژه ها را تحت حمایت مالی خود قرار می دهد. [۲] دولت به عنوان یک کارفرمای بزرگ از توانایی لازم برای مدیریت پروژه ها از لحاظ مالی، علمی و تخصصی برخوردار نیست، به همین دلیل به استفاده از عامل دیگری در پروژه ها به نام عامل چهارم روی آورده است.